

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAMI)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr-ii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAMI)

INSERȚIUNILE

pe 1 și 2 săptămâni prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publică-
țiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori neîncercate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 4.

Sănătatea noastră.

(R.) Semn al propășirii unui popor este mai ales sporirea prin nașteri. Zădarnic vom avea holde întinse și binecultivate, zadarnic vom avea bani din greu și oameni învățați cu grămada: dacă în ceea ce privește nașterile și moartea stăm rău, nu mai putem zice că propășim. Pentru-că nu e destul să fim bogăți și învățați, ci pentru-ca să fim tari ca neam, trebuie să fim mulți! Un tată ce folos ca are pământuri multe și bani de nu fi știe număra, când n'are cui să-i lase?!

Și din potrivă: fost'au neamuri cari au luptat cu sărăcia veacuri de-a rândul, fără să slăbească nici să peară.

Pentru-că ele aveau o putere covârșitoare dăruită lor delanatură: puterea de a se înmulți. Se nașteau mulți și mureau puțin.

Neamul care poate zice aceasta despre sine, nu trebuie să se teamă de nimic.

Noi Românii din statul ungar am avut înainte bucuria să putem zice că stăm bine în această privință. Nu era casă în care în jurul vetrei să nu stee copii cu grămada.

De o vreme încoaci dăm însă îndărăt.

Ear' pricina este, că nu ne grijim bine sănătatea. Copiii îi lăsăm pradă tuturor boalelor cari îi seceră fără milă. Și din cât am avea, nu-i nutrim destul de bine, îi punem să postească, îi scoatem prea de vreme la lucru greu. Nu se îngrijesc pe sine nici cei mari, ci dacă se bolnăvesc, se duc pe la babe, în loc să alerge îndată la doctori, singurii cari știu să ajute.

Am ajuns astfel ca — după cum se dovedește de către diregătorii — moartea mai rău bântue prin comitatele locuite de Români. Astfel în comitatul Aradului, Turda Arieș, Alba de jos, Hunedoara și altele, la o mie de suflete sunt a se înscrie 32—38 morți, ceea-ce nu se întâmplă de cât numai între nefericiții de Ruteni și Secui, în cari mulți mor de — foame.

Și în măsură ce crește numărul morților, scad nașterile. Nainte vreme puteam însemna la o mie de suflete 14 nașteri. Acum am căzut la 41.

Numerii acestia sunt mai îngrijitori le cât ori-ce pierdere am avea în bani ori în alte bogății.

Un singur lucru ne ar putea mângâia, dacă peste tot un rău mai mare poate mângâia o durere mai mică: în privința sănătății, după Rusia, Țara Ungurească stă mai prost în Europa.

Vorba e însă că dintre neamurile în țeara Ungurească noi stăm mai rău.

Nu putem deci îndestul să atragem luarea aminte asupra acestei scăderi naționale... Țărani, preoți, învățători și ori ce cărturar român să aibă grija îndoită pentru sănătate, comara cea mai scumpă a ori cărui popor.

Învățătorii să obicinuiască deja din școală pe copii cu toate câte slujesc sănătății. Duminecă și în alte serbători să adune la școală pe cei mai mari și să le dea sfaturi privitoare la îngrijirea sănătății.

Preoții să predice de pe sfântul amvon și să tâlcuiască îndeosebi aceste părți din evanghelie, cari se pot aduce în legătură cu stările triste ale vieții neamului românesc.

Pierim altfel cu zile.

Ear' primejdia este cu atât mai îngrijitoare, cu cât stăpânirii puțin îi pasă de durerile noastre. Ea nu se îngrijește nici să fie destui doctori pe sate, nici ca aceștia să-și îndeplinească datoria; nu are grije nici de secarea bălților, cari ascund boalele cele mai urite, nici de regularea apelor, cari pe lângă pagube în arături, mai pricinuesc și inecări, ci de cele mai multe-ori aruncă în spinarea comunelor niște doctorași ovrei, încât bietul Român se îngrozește și-l taie florii morții chiar numai când aude de doctor.

Prin urmare rămân toate în sarcina numai a noastră, a celor cu știință de carte, cari și avem datoria să dăm alarma când e primejdie și să lecuim ce ne stă în putință.

Nu vom uita mai presus de toate să reținem pe țeranii nostri dela bună-tură. E lucru dovedit, că mai rău stau cu sănătatea cei-ce beau rachiou prost jidovesc. Copiii născuți din părinți bețivi deja la naștere poartă pe frunte mâna morții. Chiar cei cari o mai duc, sunt galfezi, simțitori la ori-ce boale. Dintre ei se ivesc nenorociții de „hăbăuci“, cum le zice în graiul popular, și tot felul de păcătoși, cari ajungând mari, nu se sfiese dela săvârșirea nici unei nelegiuiri: fură și omoară.

Cărturarii români de ori-ce treaptă, să aibă deci ochii pironiți asupra sănătății naționale. Ear' țeranii să asculte cu evlavie sfaturile bune, și aminte să ia, că cea dintâiu datorie o are omul către sine: să-și grijească sănătatea, a lui și a copiilor săi.

Afle d'asemeni, că un popor care nu știe să-și grijească de sănătate, nu e vrednic nici de drepturi naționale. Căci cine nu ține la trupul seu și a copiilor săi, cum ar ști să prețuiască euceririle sufletești, drepturile politice, cari se potrivește numai neamurilor în vîrstă... Ear' noi dacă nu ne vom deștepta și nu vom curma reul ce roade la trupul națiunii, am da cea mai tristă dovadă a nevrstniciei noastre politice.

Regele Carol și Țarul Rusiei. Aducând știrea despre visita pe care va face-o regele Carol Țarului Rusiei, ziarele ungurești nu pot să-și ascundă necazul. Ele nu pot privi cu ochi buni cum regatul român pe fiecare zi se întărește și câștigă în importanță.

Îi supără rău pe patrioți îndeosebi știrea că M. Sa Regele Carol va fi însoțit în călătoria sa nu numai de dl D. Sturdza, ci și de oficerii înalți cari au luat parte la războiul din 1877—78.

„Pesti Naplo“ (dela 2 Febr.) de pildă este supărat mai ales pentru-că dl D. Sturdza n'a fost la Budapesta, și pentru-că ziarele din România scriu, că visita la Petersburg are să întărească încă elementul român.

Desigur! fie că le place, fie că nu le place Ungurilor.

„Minciună scârboasă“...

Minciuna din care presa maghiară s'a hrănit o săptămână întreagă, alăr-unând pe Unguri și Europa întreagă cu planurile revoluționare române ce s'ar fi descoperit la Brașov, este azi dată de gol de chiar presa maghiară.

Eată, înadever, comunicatul oficios din „Budapesti Tudositó“ pe care-l reproduc ziarele dela 2 Februarie:

„Mai multe ziare din Budapesta au publicat niște desvéliri senzaționale, privitor la o revoluție română ce s'ar fi pus la cale să izbucnească în luna Maiu, dar' acum a fost înăbușită, precum și despre confiscarea unor proclamațiuni cari îndemneau la revoluție. Din isvor competent „Budapesti Tudositó“ este autorizată a declara, că știrea întreagă este o păcălitoră din partea corespondenților acelor foi. În cercuri datătoare de ton nici despre revoluție nici despre confiscarea proclamațiunilor revoluționare nu se știe nimic. Toată afacerea nu este decât o minciună scârboasă, pe al cărui autor nu-l putem osândi îndestul de aspru“...

Când ziar guvernamental serie așa, noi ce să mai zicem despre mișei cari de o săptămână au făcut sgomot contra noastră întemeiându-se pe o minciună scârboasă?

Noi lăsăm cuvântul ziarelor maghiare, între cari cele, la cari nu sunt Jidani scriu câte odată și adevărul.

Astfel în „Alkotmány“ (dela 2 Februarie) sub titlul „Prigoniri naționaliste“ eetim următoarele:

„Se calcă nu numai legea naționalităților, dar' și alte legi și li-se răpesc drepturile tuturor acelor cari nu țin cu stăpânirea. Dacă e de osândit agitația valahă, nu mai puțin e de osândit tot ce face în chestia națională presa așazisă maghiară. Presa aceasta „maghiară“, prin nechibzuinta sa, prin lipsa de tact, și mai ales prin șovinismul ce are de scop interese de tarabă

(bănești) varsă numai oleu pe foc și în loc de a potoli, înveninează încă afacerea naționalităților. Această presă jidovească care se laudă obrasnic cu maghiarismul seu, desvoaltă un adevărat terorism pentru maghiarizarea pe capete și cu ori-ce preț, lucrând astfel în contra intereselor statului maghiar. Pentru-că dacă într'adever sunt trădători toți câți nu vor să se maghiarizeze și să se lăpede de limba lor, ori toți câți se duc la teatrul german, atunci cei mai mari trădători de patrie au fost cei cari au făcut legea de naționalități, lege ce dă mult mai largi drepturi naționalităților decât au bunăvoința să le dea presa jidano-maghiară.

„Ear' dacă aceste concesii ale legii de naționalități sunt o primejdie pentru statul ungar, atunci pottească și șteargă articolul XLIV al legii din 1868, însă tot pe calea cum s'a întemeiat legea, dar' nu se o scoată din viață prin terorism.

„Aceeși presă crede a face mari servicii cauzei maghiarismului ținând opinia publică în febre prin tot felul de știri senzaționale. Presa aceasta jidano-maghiară, care se hrănește numai cu senzațiuni, zilele acestea a descoperit o adevărată revoluție română, pe care a și înăbușit-o însă... guvernul.

Numitul ziar publică apoi desmințirea oficioasă, pe care am dat-o și noi mai sus.

Eată serviciile ce fac ticăloșii de Ovrei nației maghiare.

O fac de rîs și de ocară.

DESPRE „REVOLUȚIA VALAHĂ“...

Ocupându-ne de proclamațiunile revoluționare ce ziarele ungurești scriau că sunt venite din România, în nrul nostru dela 18/30 Ian. am scris:

„Desigur că ea (proclamația) nu emană nici dela Ligă nici dela oameni serioși din România“.

Ne mirăm mult că confrății nostri dela „Drapelul“ din București ignorează aceste scrise ale noastre, și în numărul dela 21 Ian. v. ne impută „cum „Tribuna“ a putut un moment bănuși pe cei din România“.

Ne pare rău, că confrății nostri au luat notă numai despre șirele în care spuneam — văzând stăruința cu care presa maghiară acuza și afirma — că „dacă înadever acoio s'au imprimat aceste proclamațiuni revoluționare, autorii aște că rău serviciu fac cauzei române prin asemenea copilării.“

Liga și pe oamenii serioși noi i-am scos din discuție, și deoare-ce în România s'au mai găsit, înainte, tineri cari se jucau d'a revoluția, am crezut, p'un moment, că și acum cel mult poate fi vorba de o inscenare chiar mai copilăroasă ca cea din 1885.

Ne pare bine de altfel, tot ca confrăților dela „Drapelul“, că și de astă-

data s'a dovedit numai un lucru: că cei cari provoacă sunt Ungurii și indeosebi presa lor jidovită, care nu se da îndărăt dela cele mai tenebroase manopere pentru a compromite mișcarea națională română.

Revistă externă.

Corăbii rusești în Dardanele.

Corabia „Saratov” din flota de voluntari ruși, care are 12 tunuri și tunuri cu foc repede, 1600 de ostași și 600 de emigranți, a plecat în 30 Ian. spre Vladivost, atingând Bosforul.

Știrii însă, din partea germană, se încearcă a nu i-se da importanță pentru că zice, ar fi existând învoială între Rusia și Turcia în virtutea căreia corăbiile acelei flote de voluntari să aibă dreptul a trece prin strâmtoarele, pe unde de altfel e oprită comunicația.

Englezii bătuți în Indii.

O telegramă dela 31 Ianuarie a agenției „Reuter” vestește din Londra, că un batalion englez a fost bătut în 28 Ian. lângă Linkumar Kotal. Infrângerea a urmat din cauză că o companie de shik-i a înaintat fără precauțiunea de lipsă spre vârful unui munte care era chiar cheia înăntării, și unde dușmanul fusese bine întărit.

Cu toate astea, se mângăie telegrama engleză, perderile inamicului au fost mai însemnate ca cele engleze.

Conjurație contra Obrenovicilor.

Din Neoplanta se telegrafiază privitor la stările din Serbia, că numire ex-regelui Milan de „generalism” al armatei sârbești, s'a făcut din necesitate, căci regele dase de urma unor întinse conjurațiuni.

Conjurațiunea a fost pusă la cale de radicali, și pe cei mai mulți aderenți și-i recrutaseră din chiar armată!

Scopul i-a fost: să alunge dinastia Obrenovicilor din țară și să cheme în loc-i la domnie familia principelui Muntenegrean.

Un vizir ture dispărut.

Beiu Abdul-Salim, fiul beului Izzed, a fugit din Turcia, la Paris, pentru că a fost denunțat la Sultanul, că e unul dintre matadorii Turcilor-tineri, pretinzători ai reformelor moderne.

Beiu Izzed, tatăl refugiatului, a fost arestat.

Pertractările cu Austria.

Mai sunt abia trei luni până la cel din urmă termin (Maiu 1898) ce s'a dat Austriei, ca pe atunci să-și reguleze și ea pe cale parlamentară chestia pactului cu Ungaria.

Dacă nici până atunci nu va putea-o face, ceea-ce de trei ani nu poate, pentru neînțelegerea de-o parte cu înșiși reprezentanții popoarelor sale, a căror aprobare trebuie să o aibă, — atunci se vor lua măsuri, cari foarte probabil, vor slăbi și mai mult legăturile dintre cele două scumpe „jumătăți”.

Duminecă și Luni în 30 și 31 Ian. între miniștri austriaci și între cei maghiari, s'au urmat la Viena pertractări. Punctul de pornire, pe care avându-l odată stabilit, ca peatră fundamentală oare-cum, clădirea încolo ar urma ușor, a fost și de astădată vestita „cuotă”. De trei ani încă tot n'au putut afla cheia de înțelegere asupra acestui punct.

Ungaria vrea să aibă tot temeiul vechiu de socoteală, cu o mică îndreptare, în urma căreia ar da cu

ceva peste 34%, dar' austriacilor le trebuie se vede mai mult.

Ungurii însă nu vor să le ajute, nu vor să se arate „jertfitori” și ei deși pare-că chiar un indemn spre aceasta au fost toate hatărurile ce li-s'au făcut, toate firele cu miere ce li-s'au tras printre buze în vremea din urmă.

„N. Fr. Presse” din Viena, ediția de Luni seara, încă nu are știre de vre-un rezultat al pertractărilor.

Bar' „N. Wiener Tagblatt”, afirmă hotărât că nici de astădată nu s'a ajuns la nici un bun sfârșit. Guvernele, spune, aveau de gând să se înțeleagă ele între sine asupra cuotei să o stabilească în toată forma, ca apoi când vor convoca ear' comisiile comune, să le poată prezenta deja lucrul aproape definitiv stabilit și trecând repede peste acest punct luncos, să resoalve apoi și pe celelalte, dar' nici idee să se poată apropia! Planul li-s'a zădărnicit absolut, și în această privință primul cuvânt îl vor avea astfel earăși delegațiunile de stabilire a cuotei.

M. S'a Monarhul a primit în aceste 2 zile de pertractări, în repetite rânduri și pe unii și pe alții din miniștri pertractanți, dar' se vede, că nici sfaturile sau stăruințele M. Sale nu i-au putut apropia.

Gvernul contra socialismului.

Ministrul președinte în înțelegere cu ministrul internelor au hotărât se iee măsuri contra agitațiunilor socialiste. Miniștrii au decis să scoată din țeară pe toți agitatorii cari n'ar avea calitatea de cetățen maghiar, crezând că prin acesta ar slăbi încâtva forța de lăfire a curentului periculos. Alte dispozițiuni ale guvernului privitor la aceasta sunt urmărirea cu atențiune și confiscarea tuturor tipăriturilor agitatorii ce si cu principii socialiste.

Din România.

Regina binefăcătoare.

M. S. Regina a întrunit, sub președenția Sa, la palat, vro-o 40 de doamne cari fac parte din comitetul societății de bine-facere Elisabeta Regina.

Pentru a spori fondul acestei societăți, s'a decis a se da în curând un concert, la Teatrul Național, cu concursul d-nei de Nuovina.

Zizin Cantacuzino.

Marți a avut loc înmormântarea fostului ministru din timpul domniei lui Cuza-Vodă, Zizin Cantacuzino.

Defunctul poseda o întinsă cultură literară și științifică. El a tradus câte-va din operele lui Shakespeare.

Carul funebru a fost urmat de d-nii Dimitrie Sturdza, T. Rosetti, Lascar, Maiorescu, Marghiloman, Ghermani și alte persoane marcante amici ai defunctului.

Născut în Suceava la 24 Iunie 1829, I. Cantacuzino a făcut studiile sale în Geneva, având ca profesor pe vestitul scriitor Taffer, care menționează în cartea sa „Voyage en zig-zag” pe ténșrul Cantacuzino între elevii săi. Fire întreprinzătoare, Zizin pleacă la 1848 în America, atunci când era încă copil, iar mijloacele de comunicație erau așa de primitive și de anevoioase

I. A. Cantacuzino a fost câte-va luni caimacam al Moldovei. A mai fost director-general al teatrelor, agent diplomatic al țerei la Belgrad și ministru de finance în cabinetul Al. G. Goleșcu de la 2 Februarie 1870 până la 20 Aprilie același an.

Românii din reprezentanța orașului Sibiu pro 1898.

Sunt următorii: Viriliști: Institutul de credit și economii „Albina”, reprezentat prin secretarul. Dr. C. Diaconovich; „Fondul general administrativ al arhidiecesei gr. or. Transilvane, repres. prin casarul cons. Pantaleon Lucaș, căp. c. și r. în pens.; Esc. La metropolitul Miron Romanul; „Fondul Pantasi” al arhidiecesei gr. or. Transilvane prin Nicolae Ivan, protopresb. și as. cons.; „Fondul Rudolfin” al arhidiecesei gr. or. Transilvane repres. prin Dr. Elie Cristea, secretar cons.; „Fondul tipografic” arhidieceșane repres. prin. as. cons. Moise Lazar; „Fondul seminarului „Andreian” prin refer. cons. Dr. Nic. Olariu; Dr. I. A. de Freda, adv.; Parteniu Cosma, directorul „Albini”; „Asociațiunea română pentru literatura și cultura poporului rom”. repres. prin Iosif Sterea Șulăușiu, jude r. în pensie; Dr. Oct. Russu, adv. Erenii lui Dem. Moldovan, repres. prin Ioan Bădiliă jude reg. și Dr. Ioan Nemeș, avocat. Suplenți: N. S. Nadasy, comorsant și Alexandru Lebu, proprietar. Aleși din anul 1895 în cercul I. Zach. Boiu și Nic. Cristea, asessori consistoriali.

Maj. Sa Impărăteasa-Regină ELISABETA.

Pirece actualmintele în San-Remo. Știrile ce sosesc despre viața de acolo a M. Sale sunt totdeauna interesante și învălinate în un fel de melancolie și de misticism. San-Remo e la termur de mare, într'un loc cu admirabile priviri în depărtare, indeosebi dimineața, în ajunul răsăritului de soare. La marginile orizontului o strălucire purpurie vestește răsăritul soarelui, strălucire ce face se apară, departe pe mare, vârfurile stâncose ale unei insule, ce se ridică din mijloc de ape și-și desemnează contururile pe cerul plecat. E insula Corsica, departe de 180 kilometri, dar'care în răsărit de soare, pare foarte aproape. Cu cât însă soarele se ridică mai mult pe cer, insula pare-că se depărtează, pier, ochiul e atras de regele cerurilor care întuneacă ori-ce alte mai mici arătări. Sunt admirabile aceste vedenii de dimineață, când soarele resare în o mare de purpur, dar' oamenii de pe acolo dedați cu ele în toate zilele și chemați de datorință la lucrurile lor, numai puțin se mai desfătează în ele.

Un oaspe regulat al minunatelor priveliști este în aceste zile M. S. Impărăteasa Elisabeta, care aproape zilnic iese pe termul mării și privește, de sub aleele de palmi, portocali și lămâi, mândrul răsărit de soare. Dar' și peste zi chiar, adesea augusta Doamnă se vede făcându-și plimbările singurate prin romanticul loc. E vorbă, că de-acolo să se ducă la Riviera sau la Teritet, pe marginea lacului de Geneva, în frumoasa Elveție.

Dela cătănie.

Zdravăn fecior era Urșu în Șiclău. La și ales comisia între floarea tinerimei la slujbă împărătească. De neam bun fiind de a casă, era ascultătoriu și sprinten. și la cătănie. Insușirile lui bune i-au adus și nenorocirea pe cap. Il luase adeca căpitanul său de „fior” pe lângă sine. Odată se pomenește cu el că gâtul li estăiat de un bricin. Și căpitanul fu gata cu judecata că s'a sinucis. Soartea însă a descoperit taina briciului și adecă Urșu n'a murit, ci începu să vorbească și să spună groaznice lucruri, și anume că însuși căpitanul i-a tăiat gâtul, căci după zisa căpitanului i-ar fi perit 40 fl. și s'a pus pe bietul fecior să-l bată. Feciorul leșină de bătaie și căpitanul crezu că-i mort. Acum ca să scape de lelea, a luat briciul de i-a tăiat gâtul ca să aibă înfățișarea că singur și-a tăiat gâtul. Acestea spunea feciorul nevinovat. Pe temoiul acestei mărturisiri tribunalul militar a degradat pe căpitan, și l'a osândit să plătească 100 fl. despăgubire bietului fecior.

Urșu s'a vindecat la gât dar' nu mai e cine a fost. A rămas gângav și neputincios pentru lucru, în mila altora. Și pentru pierderea puterii sale de câștig e respătit cu 100 fl. Atăta să prețuiește la cătănie viața unui om.

Dar' nici atăta n'o se capete, căci falnicul căpitan de odinioară, de care tremura o companie de zdraveni feciori, n'are nimici ci a devenit un scrietoraș în Lugos cu plată de 8 pitule până la un zlot pe zi, din cari

pitule anevoia va putea plăti gloaba de 100 fl.

Sărmani feciorii noștri pe ce mâni mai ajung.

Dela cap să impute peștele, și astfel de căpetenii pot înăbuși, ear' nu să desvolte însuflețirea în armată.

Conferența

preoților și învățătorilor din tractul Aradului.

Joi, la 3 Februarie c., s'a ținut în localul școlii acentrale din loc conferența comună a preoților și învățătorilor din tractul Aradului, convocată pentru a doua-oră de pârintele protopop Moise Bocșan.

La ordinea zilei erau lucruri de mare importanță, chestiuni care taie adânc în însăși existența bisericii noastre. Ei bine, câți dintre cei prezenți stăteau cu totul desorientați față de obiectele sub dezbater? Ce rezultă de aici? Discuție lungă și fără nici un rezultat.

La ordinea zilei era un punct care punea în discuție mijloacele prin care s'ar putea pune stavilă lăririi nazarinismului și socialismului.

Earăși o deservită desorientare. În astfel de împrejurări fără voce chiar se naște întrebarea dacă peste tot mai au rost aceste conferențe? Convocările se fac cu mult înainte, ar fi de dorit ca fiecare dintre cei convocați să pătrundă obiectele puse la ordine de zi, astfel că constituți odată în conferență, fiecare să aibă vederile sale bine definite și atunci desigur, că n'ar trebui să asistăm la debateri atât de sarbede cum erau cele de Joi, încât însuși președintele a fost nevoit să constate că nu se face nimic, ear' un alt membru să spună că îi este rușine să ridice taxele de 2 fl. dela biserică.

Decursul conferenței a fost următorul:

La orele 10 și ceva președintele deschide ședința. În cuvântul de deschidere el își exprimă părerea de rău că prima ședință s'a „paralizat” din cauza unei propuneri care a făcut cu „ideile să nu mai fie asemenea tuturor”, de aceea în noile litere convocatoare el a „apostrof” ca să fim sinceri, serioși, obiectivi și confidenți și să evităm personalitățile! Spune că scopul conferenței este o schimbare de idei de oameni „omogeni”, căci e rușinos și pentru el însuși că nu se face nimic.

Di Dr. Barbu (Pecica) ocupându-se de discursul presidial află nebasată învinuirea că conferențele preoțești nu lucrează nimic. Se provoacă la cea din Pecica (de acum 5—6 ani). în care mai toate obiectele luate în programa conferenței actuală s'a desbătut odată. Așa își aduce bine aminte că chestia nazarinilor a fost cât' se poate de minuțios desbătută și s'au adus chiar mai multe hotărri. Intrebă: ce soarte au avut hotărriile acelei conferențe?

Consistorul simplaminte le-a pus ad acta. Astfel se iau de cătră forurile mai înalte sub picioare hotărriile conferențele preoțești care în acest chip nu mai au nici un rost. Cere să se citească încă odată hotărriile aduse la Pecica împreună cu decisiul ce s'adus Ven. Consistor.

Președintele se opune spunând că decisiile consistoriale nu mai pot forma obiectul discuției.

Cioră recunoaște temeinicia celor spuse de Dr. Barbu și se alătură la propunerea

Președintele spune că nici unul nici altul n'are dreptate. (Haritate)

Discutându-se asupra fondurilor bisericesti vorbește preotul Ganea (Semlac).

Mai mulți au vorbit asupra felului cum să se combătuți poezii și socialistii.

Au vorbit anume d-nii Moldovan (Arad), Chicin (Nădlac) Cioara și Vancu (Arad). D-nii Chicin și Vancu au arătat temeinic cunoștințe și au arătat și calea cum s'ar putea lecuți răul.

UNELTIRI UNGUREȘTI

Ne întrebăm adesea dacă mai trăim într'un stat de drept, ori suntem sub stăpânirea bunului plac al celui din urmă gendarm netrebnic?..

Pentru-că cele ce se întâmplă cu noi, ne dă dreptul a striga că față de Români nu mai este lege ci împotriva noastră a tuturor s'a pornit o goană pe cât de selbatică, pe atât de mișlească.

Nu mai departe decât în săptămâna aceasta preoților din Zizin și Bacifalau gendarmii le-a rescos casa întregă, sub cuvânt că ei ar fi primit din România scrisori prin cari sunt îndemnați la... revoluție, pe când adevărul curat este că întreaga afacere este o înscenare a poliției ungurești din Budapesta, cu scop să ne șicaneze pe toți.

Ne întărim în convingerea aceasta văzând ce scrie și „Pesti Hirlap“ dela 1 Februarie, care se laudă că are merite neperitoare pentru-că a dat întâia oară alarma asupra... „uneltirilor valahe“. Indeamnă deci guvernul să nu ne mai cruțe, ci să lovească cu toată cruzimea în... „resurătorii“, cari pentru a batjocori pe Unguri și milleniul, „anul trecut și anțerț au colectat bani pentru o statuă lui Iancu, statuă pe care un sculptor român a și făcut-o pentru-ca s'o așeze între munții ori în vre-o pădure ascunsă din jurul Brașovului“...

Nebunie mai mare nici nu se poate scrie. Cap de Ungur trebuie pentru a-ți închipui că statua celui mai viteaz Român noi s'o așezăm în taină într'o „pădure ascunsă“...

Vorba este însă că cetitorii maghiari cred toate aceste bazaconii, cari nici n'au altă țintă decât pe d'oparte să asmuțe stăpânirea împotriva noastră, ear pe de altă parte să scuze din nainte ori-ce ticăloșie ar face uneltele păcătoase ale stăpânirii.

Românii să nu se lase însă terorisați. Cei căror gendarmii le-au făcut șicane, să-și ia advocați și să facă arătare la minister, care chiar dacă nu va da satisfacție, cel puțin să afle că Românii protestează în contra tuturor uneltirilor netrebnice ale stăpânirii ungurești.

Cetitorilor nostri țerani.

Din mai multe părți ni-se vestește că gendarmeria vrea să bage frică în toți căți cetesc foi românești. Teranilor să nu le pese însă de gendarmi, căci nu e lege pe lume care acestora să le dea drept a face ceva împotriva țeranilor abonați la foile românești. Ear' dacă vre-un gendarm calcă legea, să ni-l facă cunoscut, ca să-l învățăm noi minte și datorință către legile țerii.

De asemenea să ne scrie cei ce nu ar primi ziarul nostru, pentru că zilele acestea am primit două scrisori ungurești în care doi țerani din Săcădate spun să nu le mai trimitem foaia. Adevărul însă este următorul: nu țeranii au scris epistola, ci un Ungur dela pestă pe semne, care a vrut să-și bată joc și de noi și de bieșii țerani.

Pela poștă ni-se fac și alte neajunsuri. Primim foi pe care ni-se scrie că adresantul „a murit“ ori „a plecat“, pe când adevărul e că țeranii, în regulă și cu plata, așteaptă cu nerăbdare sosirea foii.

Nepăsarea crește!

Rari exemple găsim în istoria omenirii, unde un popor se fi avut așa de puține mijloace de luptă ca poporul român din țara acesta, și cu toate aceste să poată continua cu atâta tărie lupta pentru ecsistența națională, lupta pentru apărarea sfintelor instituțiuni românești.

Fost-au preoții apostolii poporului în biserică și afară, cu cuvântul și cu fapta.

Rasunat-a echoul presei române fără deosebire de program până în cele mai scunde colibi.

Fost-au toți românii înarmați pentru apărarea drepturilor garantate în lege și subsemnate de capul statului.

Trecut-au cu armele științei și ale culturii adevărate prin cele mai grele prăpastii cari li amenințau cu perire.

Atras-au virtutele lor române atențiunea întregii lumi civilizate asupra lor. Și ce vedem azi? Iluziune! O mare parte de români încep a depune arma, încep a capitula.

Dacă privește omul cu mare băgare de sama la oamenii eșiți din sânul poporului și în pozițiuni sociale de toată starea, dela cari biserică și școala, poporul sau națiunea așteaptă

mari sacrificii, ce vedem? Iluziune! Unii din ei debutau odinioară prin vorbe frumoase care fermecau pe ceia ce-i ascultau, iar după ce au ajuns la un post bun sau mai gras, li-s'au astupat gura, li-s'au închis ochii — au uitat totul și în fine i-am mai auzit zicând: „Ce'mi pasă! Da ce să'mi mai fac de lucru! spargă și capetele români, căci doar eu am cu ce trăi!“ Ba îi mai vezi stricând rostul celor buni.

Un element puternic au fost preoții. Azi însă, unii din ei dau îndărăt, li-s'a stins lumina, uitându-și de sfintele lor jurăminte care i-au deobligat față de biserică și față de popor.

Tot ce e românesc, e tractat cu dispreț de însuși educatorii românilor și o mare parte au ajuns să-și desprețuiască chiar limba lor maternă. Unii învățatori români nu cultivă în destul inima elevului lăsându-l în dispozițiunile bune sau rele în care a pus-o natura. Din cauza acestei neingrijii, tinerii nostri de ambe securile cu puțină excepțiune așa precum îi vedem — adevă fără de nici un stălmânt național, încep a se desnaționaliza pe toată ziua astfel, că străinii cari s'ar interesa să ne desnaționalizeze și să ne înstrăineze de neamul nostru, stau departe privindu-ne cum ne silim să pierdem una câte una din tradițiunile străbune și așteaptă momentul să ne deprindem cu altă limbă pentru cucerire noastră la care aspiră de mult.

Am auzit de multe-ori vorbindu-se, că desbinarea confesională numai este păretele despărțitor între Români. Iluziune! Români divisați formează un corp în două suflete cari de dragul unuia altuia stau să se bage de pînă în sân, ba de multe-ori nu se poate afla un dușman mai mare ca cel din casa noastră proprie.

Pe lângă toate aceste, și pe lângă toți aceștia, ne-au mai rămas încă un număr de oameni bine inspirați, suflete mărețe cari sunt totdeauna gata a lupta cu onoare pentru neamul lor românesc, dar' aceia sunt puțini — foarte puțini.

Stimă și venerațiune se cuvine acelora cari edau și redactează foile sau susțin presa română în care se apără cauza română. Durere însă, căci și presa română este desconsiderată. Să se mai poată oare numi Români aceia cari de frică nu prenumără foi periodice române fie acele ori de ce coloare? Eu zic că nu!

Influințele oculte au ajuns la culme. Corupțiunile s'au vîrit în toate unghiurile.

Petriceanu.

Publicăm acest articol, venit dela un distins preot, fără să împărțim toate vederile și ne place a crede că numai dorința de a ajunge la o propășire mai repede îl face pe parochul fruntaș să vadă unele lucruri în culori prea negre. Redacția.

Ecuivalentul de percentuațiune.

După cum este cunoscut, statul încasează o anumită sumă după toate averile mobile și imobile, cari ca posesiuni trec dintr'o proprietate în alta. În legislațiunea ungurească, aceste încassări sunt cunoscute sub numirea de *cens*, sau percentuațiune, pe când în realitate nu sunt decât un fel de contribuție în circulațiune, prin care statul tinde din-țe în ce a exploata puțința de contribuire a cetățenilor.

De oare-ce între averile mișcătoare și nemiscătoare sunt și astfel de averi, cari rămân timp mai îndelungat în aceeași mână sau în posesiunea aceleiaș persoană juridică, cum sunt bunăoară averile fundațiunilor, a comunilor politice și bisericesti, reuniunilor și tuturor instituțiunilor: legislațiunea țării a statorit pentru astfel de averi un soi special de percentuațiune ce se numește *ecivalent*.

Stabilirea acestei competențe erarială se face câte pe 10 ani și rămâne în valoare până la expirarea ciclului. Ciclul de 10 ani început la 1 Ian. 1888 a expirat deja la 31 Dec. 1897. Dela acest termen de expirare în timp de 90 de zile, adevă până la 31 Martie 1898 îi stă în drept fiește cărui interesat a face nouă mărturisire și a cere îndreptarea ecuivalentului pus asupra lui. — În cazul neglijării acestui drept, ecuivalentul prescris pentru ciclul trecut va rămânea obligator și pentru ciclul viitor.

Fiind chestiunea de interes comun, credem a face servicii oportune cetitorilor și publicului român ocupându-ne de ea și arătând în extract regulele referitoare la ecuivalentul de percentuațiune.

1. Cine trebuie să plătească ecuivalentul?

Ecuivalent trebuie să plătească toate averile și fundațiunile, acărora dăruire atarnă dela aprobarea Maiestății Sale sau a guvernului; mai departe toate averile, fundațiunile, comunele bisericesti, reuniunile, insoțirile și toate instituțiunile a căror membri nu au parte proprie în averea comună; pre-

Poesii populare.

(Din Frâna)

De-ai fi, badeo, aurit,
Nu ești vrednic ce-ai iubit.
De-ai fi, badeo, aurat
Nu ești vrednic ce-ai lăsat.
C'ai lăsat gură cu mură,
Și iubești o spălătură.
Ș'ai lăsat gură murată
Și iubești o blăstămată.
— Iubește ntr'a mea mânia
Numai să-mi placă și mie.
— De va fi una mai bună
Nu-ți trăiască nici o lună.
De-i iubi de sama mea
D-zeu să nu ți-o dea.
Ear' de-o fi una mai rea
Să-ți trăești lumea cu ea,
— Bade-o nu-te mânia
C'așa merge cânteca.

De-ai fi badeo aurat
Nu ești vrednic ce-ai lăsat
Ai lăsat floarea ncrestată
Te-ai uitat la căși de peatră,
Ai lăsat gură zachar
Te-ai uitat la boi cu car.

Badeo, i bovnica ta
Cari ți'ai prins-o acuma
Nice mersul de pre cale
Nu-i samăn'a fată mare
Când-i tină, lunecă,
Cându-s brui, să n'pedecă.
— De vine bădița-un vânt
Ț'o apleacă la pământ
De nu ți'o mai vezi mai mult.

Decând s'a dus bădița
S'a pustiit ulița,
Decând s'a dus badea, dus,
Ceată'n curte mi s'a pus,
Și pre pomii din grădină
Și li mine la inimă,
Și-atunci s'a ridică
Când bădița s'anturna.

Mă duceam n tîrgu mare
Mă n'tâlneam cu doru n cale
El mă prindea, mă n'treba
Nu mi-e dor de cine-va?
Eu i-am spus dorului dor
Că mi-e dor de-un bădișor.
Și mi-e dor de bădița
Pre care nu-l pot uita
Până n pământ m'o băga.

Vai bădițo! ducu-ți doru
Cum duce vîntul bujoru;
Vai bădițo ducu-ți mila,
Cum duce vîntul țărana.

De m'aș face unde-i luna
Să dau cu bădițu mâna,
De m'aș face und' răsare
Ca să ved ce gânduri are.

Culese de Isidor Dopp, pedagog român.

Cucule cu pene multe
Ce te sui vara la munte?
Ian mai vin'o pe la țară
Și cântă n'tro luncă rară
Și-a eși'o nevastă afară
Și cu drag te-a asculta,
Cucule cum îi cânta.
— Cucule cu limbă sfintă
Dute la mândra și-i cântă
Și se-i cânti pe cel părau
S'o ajungă dorul meu.

Cucul merse și cânta
Nevasta afară eșia
Și pe cuc mi-l hșii
Și din gură că-i vorbi:

— Dute huliule la dracul
Nu-mi mai sparge mie capul.
— Nevastă, nevastă hei!
Am umblat lumea n'prejur
Nime nu m'a făcut huliul,
Am venit la casa ta
Și tu mi-ai pus proleca.
N'am venit de capul meu
M'o trimăs drăguțul tîu,
M'o trimăs ales de bine
Să cânt în pomēt la tine!

Huliule, huliule hei!
Tu să n'ai parte de pui
Până nu-i cânta și lui
Pe-o crenguță de arțari
In poartă la crimănari.
Frunză verde de pelin,
Străinu-s Doamne, străin.
Străinu-s ca-un pui de cuc
N'am milă unde mă duc.
Frunză verde de cetin,
Da nici cucul nu-i străin,
Cucu-i frate cu mierla.
Când este mierla beteagă
Vine cucul și-o întreabă!
— Ce-ți e ție soră dragă?
— Eu cucule de-oi muri
Invață-mi puia cîripi,
Și-a sbura din creangă n creangă

cum și toate întreprinderile acționare și alte societăți de câștig comun a căror membri și-au partea lor în averea comună,—fiește care membru de după valoarea averii nemișcătoare ce constituie partea sa proprie din bunul comun.

Sub darea de echivalent mai cad încă și tot soiul obiectelor de lux, arta și știință și a altor lucruri, cari nu se numără în cadrul averilor nemișcătoare.

2. Scutirea de echivalent.

Dela plățirea echivalentului sunt scutite numai fondurile comune cari stau sub administrația statului, fondurile universității științifice și astfel de societăți acționare, ale căror venit anual nu trece peste suma de 400 fl. Societățile constituite pe un timp ce nu trece peste 15 ani. — Și în urmă toate averile, cari sunt libere de darea directă precum și dotațiunile a căror venit nu trece peste suma de 400 fl.

3. Mărturisirea privilegii la avere.

Mărturisirea averii se face după un formular numit *coadă de fasonare*, de după care se va stabili echivalentul pentru ciclul viitor de 10 ani.

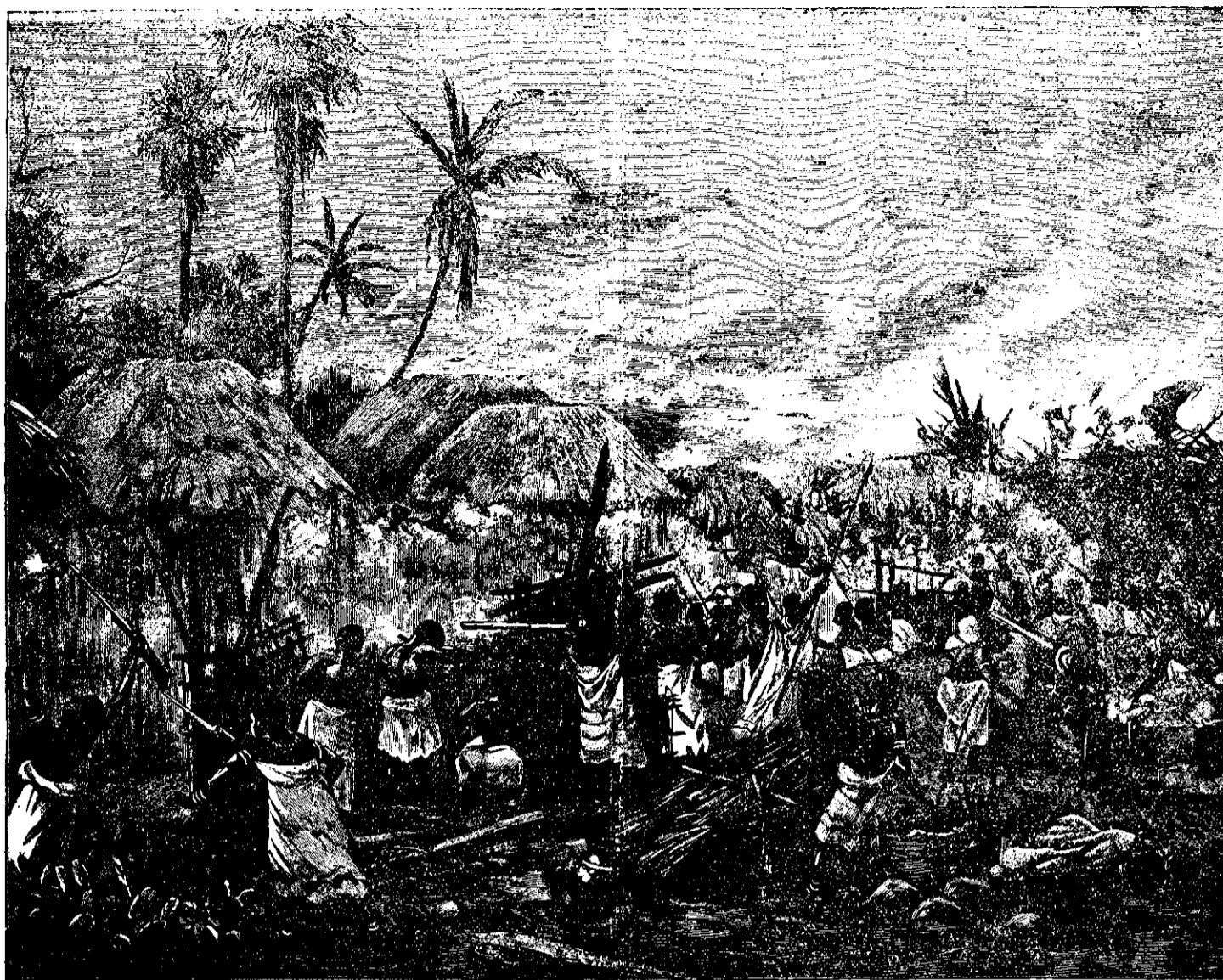
Fasonarea se așterne oficiilor de contribuțiune.

Fasonarea poate să fie *generală* sau *particulară*.

Generală este aceea, care cuprinde însemnarea completă a întregii averi mișcătoare și nemișcătoare ce formează proprietatea persoanei juridice sau este în folosința lui; iar *fasonarea specială* când aceea se așterne din caz în caz atuncea, dacă sub durata ciclului s'au făcut schimbări atât privitoare la persoana legală cât și la avere.

Fasiunea generală se face prin întregirea rubricelor blanchetei de fasonare și

Lupta între sêlbatici.

Omul adesea este îndemnat a crede că sêlbaticii nu știu de război, ori dacă știu, se bat ca sêlbaticii: cu pumnul, cu petri ori cu bâta.

Nu este însă așa. Pentru-că armele de foc au străbătut și printre sêlbatici mai iute decât învățătura de carte și azi nu se găsește nici prin cele mai ascunse părți ale Asiei, Africii, Americii ori Australiei neamuri de sêlbatici cari să nu știe ce este pușca și tunul.

Deosebirea în luptă este numai că ei nu fac campanii lungi și obositoare, mergând zile și săptămâni până să dea de dușman. Nu. Sêlbaticii se bat între dênșii, un sat împotriva altui sat, ori cel mult neam (trib) contra altui neam. De multe ori pentru un lucru de nimic. Mai adesea pentru că învingătorul să

răpească averea celor învinși, — cum să întâmplă de altfel și între popoarele din Europa.

Chipul de mai sus ne înfațosează o luptă între sêlbatici. S'a dat fiecare după gard ori dosul casei și trage preste drum, în dușmanul care stă și el adăpostit. Când li-se urește astfel, cel mai viteaz năvălește în curtea celuilalt și apoi piept la piept, cine o fi să birue. Vai de cei învinși. Li omoară pe toți, le arde satul întreg, le ia tot.

Sêlbaticii se bat voinicește de altfel nu numai între dênșii, ci și față de noi, cei din Europa. Englezii au mâncat adesea bătaie dela ei. Ear' mai anul trecut arapii lui Menelik au zdrobit în Abisinia o bună parte din armata italiană, încât Italia întregă este și acum în jale.

așternerea acelor la oficiul respectiv; iar cea particulară se face prin așternerea copiilor provăzute cu timbru a actelor și documentelor despre cumpărarea averii.

4. Pedepsele.

Neglijarea așternerei fașienei de avere în timpul prescripției, se pedepsește cu amendă dela 1—25 fl.

5. Stabilirea echivalentului.

Echivalentul de procentuație se stabilește pe un ciclu de 10 ani însă în sume anuale.

La măsurarea competenței de echivalent după averile nemișcătoare se ia de basă valoarea legală a imobilelor, adică venitul catastral socotit de 20 de ori.

Ear' după acelea pân.ên-uri, cari aparțin instituțiilor culturale, competența de echivalent se măsoară după venitul catastral socotit de 19 ori numai.

După casele supuse echivalentului, competența se măsoară astfel: la casele din orașe, unde contribuția se plătește după chirie sau arândă, se ia de basă arândă socotită de 15 ori. Ear' la sate unde contribuția se plătește după nrul chililor, acolo la măsurarea echivalentului se ia de basă contribuția plătită în anul trecut.

C. Apărarea dreptului.

În afaceri de echivalent se poate apele la direcția financiară și de acolo la judecătoria administrativă în termen de 30 și respective 60 de zile.

Plătirea echivalentului.

Echivalentul se plătește la oficiul de dare pe lângă o coală de *solviere* ce se imanează contribuabilului. — Solvierea se face în rate cuartale separat pentru

Și-a mânca frunză și earbă.
Și-a mânca frunză de-alun
Și-a cânta cui mi-a fost bun.
Și-a mânca frunză de fag
Să cânte cu-i mi-a fost drag.

Culesă din Nădlac de: Alex. Murășanu,
pedagog.

Din toamnă.

Demulte-ori vezi printre ramuri
O frunză ce a veștezit
E prinsă'n fire de pajangini
Alt cum de mult ar fi perit.

Așa 'n a ochilor tîi mreje
Zdrobitu-mi suflet s'acățat,
Alt cum a chinuritor vifor
De mult lar fi întunecat.

Sara.

Tăcut șed în odaia 'mi caldă
A stradei șgomot a 'necat,
Și ziua rece după dealuri.
Să duce'n taină la lucrat.

A păcii undă liniștită
Adoarme-a lumii griji în vis,
Și numai ranele în suflet
Țin ochiu crud încă deschis.

Traian Mihaiu

Vaca Babei Floarea.

I

Lăcomia perde omenia!
Bine a zis românul care a zis aceasta.
Iacă ce s'a întâmplat Babei Floarea și ce dovedește temeinicia graiului românesc.
Ci-că baba Floarea, cu pîrul alb ca mița oaei albe, și fața sbreită ca unda suflată de vînt, iar în gură nici un dinte, se ruga lui Dumnezeu zi și noapte să-i dăruiască o vîcuță, să-i dea lapte, că laptele e hrana bîtrînețelor și a gingiilor vîdane de dinți.
Dar în loc de vîcuță, n'avea baba Floarea decât o biată carpă, al căreia ied împărțea laptele ei cu baba.

Intr'o zi se scoală des de dimineață să mulgă capra, înainte de a slobozi la pășune, când iacă, pășind pragul tindei, piciorul babei dă de un mototol de borfe...

— Ce-o fi? gîndi baba.

Cum era de bîtrînețe încovoiată șira spinîrei, de căuta mai mult spre pămînt de cât la cer, baba Floarea n'avu mult să se plece ca să vadă că nu era boccea de borfe, ci un biet copilăși lepădat de o mamă rea...

— Ei, ce te faci babo? se întreba Floarea, rîzînd. Iacă! un copil îți trebuia ție!...

Nu cum avea inimă bună, baba luă pruncul în brațe și îl desmierdă zicînd:

— De, îi sugă și tu cu iedul la capră... Ce mi-o mai rămîne în uger 'mi-o ajunge și mie, că bîtrînețele nu-i cea mare pagubă, de n'or avea cu ce să dăinuiească...

II

— Petre! zice în acea vreme, Mîntuitorul Isus Hristos, din ceruri căutînd cu privirea spre bordeiul babei Floarea; Petre! vezi tu ce se petrece colo, în Țara Românească, în casa a pustie, unde șeade baba Floarea?...

Sf. Petru se uită prin gaura cheii raiului, ca să vadă mai bine și cu prin ochian zări pe baba Floarea ținînd cu drag la țîța caprei pruncul ce găsisse la pragul bordeiului său.

— Cătă milostivenic, Doamne, zise Sf. Petru, în inima bietei babe! Ea n'are pentru

sine de ajuns lapte de la o capră, și dă ce bruma mai are la un copilăși strein.

— Tot mai sunt suflete bune pe lume Petre... Bucură-te, zice rîzînd Mîntuitorul: n'o să îți rămîna raiul de tot pustiu! Dar știi una, Petre?... Se cade să răsplătim babei Floarea pentru bunătatea ei de suflet... Haide, Petre, încălțăți opincile de fer să pornim iar pe lume...

III

— Boc, boc!...
Dumnezeu și cu Sf. Petru bat cu toiagul în ușa bordeiului babei Floarea. Ea vine și deschide.

— Bucuroși la oaspeți, mamă bîtrînă? zice Sf. Petru, intrînd cu Domnul Dumnezeu.

— Poftim, cu ce-o da Dumnezeu... Ca la casa lui șerac, zice baba închizînd ușa după ce intraseră cei doi călători.

— Apoi o da Dumnezeu, zi-e Mîntuitorul, facînd semn lui Sf. Petru cu coada ochiului. — Dă-ne mamă ceva lăptișor, că mîlai avem noi în traistă...

Baba să uită pe furis la copilul, care dormea în copae lângă vatră și un moment pare că stătu pe gînduri. Cugetă biata bîtrînă: de dau laptele, cu ce hrănesc copilășul?... — Ei, dar' să le dau partea mea

averile mobile și separat pentru cele imobile. Terminii de plată sunt până în 15 a lunilor febr. Maiu, August și Noemvrie.

Solvirea se inserie în coalele de solvire și contribuentele trebuie după fie care cas de plată să dea oficiului respectiv contracuitanță.

APEL

cătră marea obște creștinească.

„Feriți sunt cei milostivi,
că aceia se vor milui.”

Credincioșii comunei noastre bisericesci Milova (protop. Radna, com. Arad) a ramas ca totul sub cerul liber la „rugăciunea Domnului”.

Edificiul vechiu al bisericii, — care s'a ridicat la anul 1807 din birnele vechiei bisericii din Odvoșiu, carea și aici a stat cam vreo 60 de ani, — amenințând cu ruina, a întrenit administrația politică și la 26 Maiu 1897 din motive politice a închis-o înaintea credincioșilor.

Devenind astfel neapărat de lipsă reedificarea din nou a bisericii, ne am apucat de lucru imediat după închiderea vechiei bisericii și luptând cu cele mai mari greutăți, ne a succes a aduna materialul de lipsă la reedificare.

Fînd însă comuna Milova comuna censușistă, compusă din deosebite elemente ca rămășițe de vechi băieși, fără nici o stare materială și trăind azi numai ca lucrători în păduri, ne poșiedând nici unul din ei nici cel puțin $\frac{1}{2}$ jugher de pământ, pe lângă toată silința ce ne am pus-o, nu suntem în stare a acoperi speșele edificării dintr'al nostru ci suntem avisați și la milostenia unor frați creștini, și instituțiuni de binefaceri creștinești.

Rugăm deci pre marea obște creștinească, tutrucât „fiicare precum se îndură, o inimă, nu dintru mahnire; că pe dătorul de bunăvoie iubeste Dumnezeu” (Ap. Pavel, Cor. 90, 7.), să ne vină întru ajutoriu.

Cu tot respectul rugăm pre M. O. oficii parohiale ca să aducă la cunoștința obștei creștinești apelul nostru, ear ofertele marimoase rugăm a se trimite la oficiul parohial gr. ort. din Milova (p. u. Konop) cari apoi prin mulțumită publică se vor căuta. Nădăjduind mult dela marimositatea și bunăvoia marei obște creștinești, M. O. preoțimi, institute și instituțiuni de binefaceri, strigăm cu Psalmistul: „Inchinativă Domnului în curtea cea Sfântă a lui”.

Rugăm pe toate M. O. ziare și foi române ca să binevoiască a reproduce apelul nostru.

Milova (p. u. Konop), în Ianuarie 1898.

Adânc stimători

Georgiu Lupuțiu, Simeon Crișlovan,
preot. episcop.

Configurațiunea Lunii.

Cele mai curioase și mai bine studiate dintre accidentele solului lunii sunt așa numitele „cercuri”, niște pâlpii uriașe, largi de 50, 100, 150 de kilometri și mai mult încongruate de rîpe de pământ, de o înălțime mijlocie. Interiorul acestor cercuri e un șes întins, din care se ridică un munte central absolut izolat. Foarte numeroase în regiunile muntoase și pe platourile ridicate, cercurile devin relativ rari în marile pete negre ce se observă cu ochiul liber pe lună, cari pete sunt numite de unii mari.

Aceste pete sau, mai bine zis, șesuri, seamănă cu cele din lăuntrul cercurilor, de cari se deosebesc numai prin faptul că sunt mai mari. Adese-ori, ele sunt străbătute de adâncituri sinuoase. Platourile înalte sunt, din contră, străbătute de adâncituri drepte. Acestea formează, prin intrătaierile lor, o rețea poligonală și sunt, adese-ori, tangente cercurilor.

Tot așa de interesantă e și distribuțiunea colorilor pe suprafața lunii. Părțile joase au, în general, o culoare întunecată, pe când cele mai multe din punctele înalte și din piscurile centrale ale cercurilor sunt albe. Culoarea aceasta albă e localizată sub formă de pată sau aureolă în jurul unui mare număr de orificii. Câte o dată, aceeași culoare albă se desface în fășii, cari se întind în jurul unor anumite centre, până la o distanță foarte mare, străbătând toate accidentele de teren întâlnite în cale, fără să altereze, însă, relieful.

Unii astronomi zic că luna ar fi absolută lipsită de apă și de atmosferă și că acești doi factori activi ai reliefului terestru n'au existat în nici o epocă din istoria lunii. În sfîrșit, nemărginitele șesuri în formă de pâlpii, de pe suprafața lunii, n'ar avea nimic comun cu vulcanii.

O școală adversă socoata că suprafața lunii e modelată de niște forțe cu totul analoge cu cele cari au modificat suprafața pământului.

Astronomii Loewy și Puisseux sunt de părere că atmosfera actuală a lunii e foarte rarificată; existența aceste atmosfere nu poate fi tăgăduită și ea a trebuit să fie odinioară cu mult mai deasă și a avut, prin urmare, un rol important. Pe lângă aceea, fără a vedea în cercurile lunii cratere formate prin explozii subterane, ei cred că o mare parte dintre ele își datoresc originea lor erupțiilor vulcanice, cari au pricinuit scufundarea unei mari părți din scoarța lunii.

Faptul că au fost erupțiuni vulcanice mai e dovedit și prin aureolele și fășii albe despre cari am vorbit mai sus. Aceste au-

reole și fășii au fost întâiu grămezi mari de cenușe asvirlite la înălțimi mari de explozii neașteptate și împrăștiate apoi de vînturi.

Erupțiunile, însă, însoțite de umflături repezi și mari ale scoarței n'ar fi singurele cauze posibile ale confundării scoarței satelitelui nostru. După d-nii Loewy și Puisseux, cufundarea a trebuit să producă pe lună ca și pe pământ prin răcirea progresivă a scoarței.

Dela Sate.

(Plângeri.)

Un fruntaș țeran din Mîsea ne trimite o lungă plângere în contra dlui preot George Popescu, învinuindu-l între altele că în biserică a batjocorit pe un anume Faur, înstrăinându-l astfel dela legea strămoșească. A mai ocărit și pe alții pentru-că după miruală, n'au pus bani în tas. Se mai aduce învinuirea că cu pilejul sfințirii apei (la Bobotează), n'a ținut rînduală și că nu îngrijeste de averea bisericescă, lăsînd obligațiuni ne reînnoite de 20 ani.

Dacă nu publicăm în întregime corespondența, este că ne conducem de regula: orice plângere, să meargă întâiu la consistor, acela e forul care trebuie să lecuiască orice scădere s'ar observa în sinul bisericii. Pentru ori și ce învinuire însă, dorind a fi drepti, dăm cuvîntul celor acușați și mai ales față de preoții nostri avem cea mai sinceră iubire.

Mai grea ni se pare plângerea ce primim din Semlac împotriva dlui preot Ganea, care pe lângă că neglijează afacerile bisericesti ear de cele naționale stă departe, ca cerul de pământ, dar își petrece vremea pela casina ungușească, unde — ni se scrie — „învertește biblia cu 32 de foi și în disputa ce se naște ajunge cu Unguria pe sub masă și cu semne pe trup”. Ne pare rău auzind că într'o comună atât de fruntașă, se adă preot atât de slab.

Afaceri bisericesti.

Dobra în Ianuarie v. 1898.

Afacerea noastră cu alegerea de protopresbiter, atât de mult discutată în ziaristica noastră, a intrat în un nou stadiu. Anumit din Sibiu ne-a venit pentru noi înveselitoare știre, că venerabilul consistor archidieceșan în pîrinteasca sa îngrigire pentru noi cari începusem a ne cătîn până și în credința strămoșească, în o ședință plenară extra-ordinară, conchemată singur pentru actul de alegere, a luat întreaga afacere în revisiune și a conclud *amularea*

alegerii și a tuturor actelor, ce au servit de basă la această alegere. Spre orientarea celor interesați premitem din capul locului, că alegerea condusă de asesorul consist. Nic. Ivan, în cele formale a decurs în toată regula. Neregula și nedreptate însă s'a făcut la alegerile membrilor mireni și preoțesti, cari compun sinodul protopresbiteral electoral. Sunt cunoscute în deajuns alegerile făcute în colegiul preoțesc, în care au fost aleși aproape în majoritate preoți aparținători protopresbiteratului Deva și Iliu.

Prin această procedură aduși am fi fost în pozițiune de a primi de protopresbiter pe o persoană aleasă de membrii altor tracte.

Singur aceste avîndu-le în vedere, hotărîrea venerabilului consistor a fost primită din partea noastră cu o vie satisfacțiune și aceasta cu atât mai vîrtos, cu cât nădăjduim, că constituirea parohiei noastre ce se va face din nou sub conducerea Preonoratului domn asesor consistorial Nic. Ivan în calitate de comisar consistorial, cum și alegerile nou de membri mireni și preoți pentru sinodul protopresbiteral electoral — vor fi expresiunea nefalsificată a poporului și în consecuență alegerea noauă de protopresbiter se va putea face fără sgudniri, ca cele provocate la actul trecut.

Mai mulți membri ai sinodului protopresbiteral.

Jupa, (lângă Caransebeș)
în 20 I. 1898. n.

În ziua de s. Vasile c. avui norocirea de a lua parte la s. liturgie în comuna Jupa, sat mic, situat aproape de Caransebeș, carele poșede o biserică ce se poate număra între cele frumoase din tract, atât în privința esterieară, cât și interioară, fiind foarte frumos zugrăvită și provăzută cu mobilierul recerut. — Sus în turn sunau campanele 4, chemând pre credincioși la casa Dlui, cari în scurt timp umplură biserica.

În decursul serviciului divin am rămas uimit de melodiioasele cântări executate de tinerul cor vocal micșt sub conducerea bravului invt. George Stan. O deosebită atențiune mi-au tras însă cântarea Sft. Sft. Sft. (Aigioasele) asemenea cântată de cor. — Nu m'am potut reține ci am întreat pre primariul com. Trifun Radu, asemenea corist. — De mult e înființat acest cor? Dînsul 'mi răspunse, că numai din earna aceasta din inițiativa și stăruința zelosului lor paroh Patriciu Radoiu și a invt. George Stan. O faptă ce merită toată recunoștința!

Onoare Voue tinerilor coriști! fi de pluggari care pre lângă munca zilei, n'ați cruțat sările de earna a vă aduna pre lângă

și zise îndată Floarea, că noi mai muri de foame până mâne.

Așa și făcu.

Pe când Măntuitorul gusta cu Sf. Petru laptele din strachina c a frumos smălțuită și cu linguri de lemn nou-noulițe, baba îngrijea de copil, că se desvîlșe...

— Petre, adevăr grăesc ție, femeea aceasta mă minunează; ne a dat cea de pe urmă picătură de lapte cu care avea să potolească azi chiar foamea ei...

Așa șopti Măntuitorul lui Sf. Petru, apoi chemând pe Floarea:

— Mamă bîtrîna, dar' laptele ție e de capră... Vacă n'ai?...

— Să am vacă?... Nu 'mi-a dăruit una Sf. Dumnezeu, măcar că mult mă rog... nu stăta pentru mine, cât pentru plodanul ăla sărăcuțul...

— Da bine Petre, zise Măntuitorul rîzînd, ce-o fi gîndind Dumnezeu, de n'a auzit până astăzi rugăciunea mătusei?...

— Păi că n'o fi avînd numai pe baba Floarea de ascultat, sfîntulețul de Dumnezeu, intrerupse bîtrîna aproape supărată că cine-a grăește cu neevlavie de Dumnezeu...

După ce se ospătară cei doi sfinți călători, Măntuitorul zise lui Sf. Petru:

— Petre, ai bate de trei ori cu furca aia a babei, de colo din grinda casei, bate în pripiciul hornului.

Cât sîrși de bătut: treia oară, numai ce la ușa bordeiului, se auzi mugind o vacă cu vițel.

Baba Floarea rămase încremenită...

— O vacă cu vițel, la ușa bordeiului, jupănuțului... A cui o fi oare?

— E a dumitale bîtrîno, zise Măntuitorul...

Iacă, de acum ai lapte pentru copil și pentru bîtrînețe unse.

Baba Floarea nu se putu stăpîni de a eși pe dată afară, și cu inima voioasă demierdă pe murga, care par'că cunoștea pe bîtrîna de ani de zile, așa se bucura de a o vedea!...

Ei, dar' cei doi călători porniră...

Până să 'și dea seamă mai bine de fericierea ce-i venise, călătorii eșisera și plecaseră.

Numai ce te faci cupurdarnica de fire omenească? cu cât are mai mult creștinul, cu atât poștește mai mult.

— Am o vacă, își zise baba Floarea... Adecă de ce să n'am două? Ce au făcut călătorii ăia pot face și eu! Ea să iau și

eu furca din grindă și să bat pe pripiciul căminului.

Cât gîndi așa și făcu.

Nu mai cât ai clipi din ochi, murgă începă a rage cumplit în bătătura bordeiului... Se uită Floarea pe ferestruică... Ce să vadă? Un lup mare cât un taur dosorise vaca și o mîncă.

Lăcomia perde omenia.

Nu se mulțumise Floarea cu ceea ce 'i dăduse Dumnezeu. A venit lupul să 'i ea darul...

Baba se puse pe plîns amar căindu-se...

V

— Da bine, Doamne, — după ce te-ai milostivit de ai dat babei o vîcuță, de ce i-o luași, trimițînd un lup? întrebă mahnit Sf. Petre.

— „Nemulțumitorului se ia darul”, zice neamul românesc, cu dreptate, răspunse Măntuitorul...

Numai iată că vine iute la Măntuitorul, Santa Maria, maică-sa și-i zice:

— Fiule, uite colo, în bordeiul Floarei, cum își ineață plînsul, îngrigind de un copilăși... Iartă-i greșala fiule, ca să știe ome-

nirea, că în casa unde găsește milă și adă post copilul lăpădat, nu încapă jalea și sărăcia...

— Amin, zice măntuitorul...

Și din acea clipeală, murga ear' se arată babei Floarea, întreagă și sănătoasă, de-și freca biata femeie ochii și se întreba oare n'a visat ea lupul?

Da să mai bată și ea cu furca în pripiciu ca călătorul, ca să aibă și a doua vacă ca mai ba!

Ba adecă, furca o luă baba în brlu și toarse în și lîna, de făcu țoale țincului de nu duse lipsă nici băiatul, nici dînsa.

— Hei, furca harnică face minuni nu numai în mîinile lui Dumnezeu!

Dar':

„Lăcomia perde omenia”.

V. A. Urechid.

conducătorii vostri ca cum mai frumos să preamăriți pre Dl „in glasurile de laude!“

La finea s. liturgii parochul susnumit, ținu o cuvântare bine nemerită poporului, în carea, mai întâiu arată însemnătatea acestii zile întreit serbătorită de noi ort. Apoi descrie starea poporațiunii din comună în anul 1897, evenimentele și pagubele ce am suferit în anul trecut, indemnându-l să supoarte cu răbdare toate ce nile trimite Dzeu. În fine chemând binecuvântaren Tatălui ceresc asupra tuturor, — le poștește an nou fericit!

La care corul întonează cântarea „Noul an de acum să începe.“

„Un străin.“

Blăjeț, în 20 Ian. 1898.

Cetind în Nrul 3 al numerilor de Dumineca, articolul intitulat: „Dela sate“ privitor la ziua onomastică a mult iubitelui nostru Părinte Dr. Vasile Lucaciu, mi-a plăcut mult, și cunoscând eu curiositatea oamenilor noștri, care așteptau cu nerăbdare sau cu mult dor să auză câte ceva despre Dr. Vasile Lucaciu, m'am dus între mai mulți oameni adunați spre a le ceti articolul mai sus numit. Ear' la auzul acestui articol, atât pe cei care ascultau cât și pe mine, ne-au mișcat adânc simțimentele, căci toți de bucurie, pare-că zimbeau și din ochii veseli le picau lacrimi.

Desi acel luptător nu ne este cunoscut personal, totuși îl cunoaștem a fi vrednic de laudă. Entusiasmata aplause, strigăte de: „Trăiască“ resunau, de părea că bravul luptător Dr. Vasile Lucaciu e în mijlocul nostru. Și mulți ziceau: Eată cel care dela isbucnirea „crisei“ a fost tradat, injurat, sau mai pe scurt vorbit de rău, chiar și de aceia dela cari nu s'ar fi așteptat așa ceva, și anume de dl Zacheiu Sas, paroch gr.-ort. în Blăjeț.

Cu toate-că a fost vorbit de rău, acuma îl vedem că peste acelea cuvinte goale trage o dungă Dr. Vasile Lucaciu, sau „păstorul național“ care-și veghiaza turma sa neadormit. Acesta e mantele mișcător, care totdeauna se răntoarce în jurul nostru în partea aceea dincătrău bate vântul.

Ioan Rău Boitoș,
santor gr.-cat.

În Nrul 232 sub titlul „D'ale școalei“ St. domn Georgiu Porime, înv. gr.-cat. în Velț arată că ar fi fost ofensat pe nedreptul de „Asistentul“ dela adunarea generală a învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Mediaș prin aceea, că a spus, că unii din învățătorii acestui despărțământ arată puțin interes față de o instituțiune cum e reuniunea. Pentru probarea contrarului, susține cele publicate.

Fiind acestea îndreptate direct contra mea ca convocator al adunării, îmi permit a răspunde, ca să se facă nițică lumină în chestiune.

Lucrul, ce a produs confusia, s'a petrecut astfel:

Ca președinte al despărțământului în una din Joile lui Octomvrie, mă dusei la Prea On. Domn protopop Ioan Moldovan, presidentul de onoare al desp., ca împreună să ne sfătuim cu privire la convocarea adunării. Resultatul fu că adunarea să se țină în 20 Nov. st. n., adecă la Arch. Mihail și Gavril. Convocările se fac în acest înțeles. Dela mine se expedau la Prea On. oficiu protopopesc, ca de acolo să se împartă învățătorilor din tract. Curând după-acele le trimis. P. O. D. protopop mă avisează, că în 21 Nov. are cununia fiicei D-sale, și așa numai cu greu ar putea asista și D-sa la adunare, dacă nu vom muta-o pe alta zi; și anumit ar fi bine să se țină pe 14 Nov. st. n. Imi spuse mai înainte că dorește să asiste la conferență, ba ca să înalte însemnătatea reuniunii, a făcut ca pe ziua amintită fiecare preot din tract împreună cu câte doi delegați mireni să se presentela Prea. Onor. oficiu protopopesc ca să aleagă senatul eparchial și tot-odată să participe la adunarea învățătorilor. Consi-

derând că despăr. nostru are lipsă de sprijinul preoților tractuali și mai pre sus de toate, că prin convenirea învățătorilor cu preoții la un loc s'ar pune basă la niște raporturi mai puține de amicitie între preoți și învățători ca școala să poată înfrunta cu bărbăție toate piedicile cari îi stau și i se pun azi în cale: Am conces ca să se mute ziua adunării și să se schimbe terminul pre 14 Noiembrie. Dar' am observat ca să se șteargă parantesul să nu se întâmple confusiune. Dar' pe lângă toată griega totuș a săptămână a apărut în una din foi parantesul neșters; dar' în numărul viitoriu s'a rectificat. În celelalte foi s'a publicat corect.

În acest mod s'a născut confusiunea.

Dar' oare numai aceasta e cauza de a dus pe dl Porime în rătăcire? — Vom vedea!

D-lui e în depărtare de scaunul protopopesc numai de câți-va kilometri, se putea informa. Prin celelalte foi s'a publicat corect. Cum de în o săptămână n'a primit nici una? Este una care o primesc toate oficiile parochiale. Oare în o întreagă săptămână să nu fi mers deloc posta din Mediaș în Velț? Cum de ceilalți învățători s'au prezentat toți, afară de d-ta?

Cei cari nu s'au putut presenta, m'au avisat pentru-ce nu pot participa pe aceea zi. Numai d-ta nu!

În ziua când mă întorc dela dl protopop mă întâlnesc cu dl Porime, care mă întreabă! Când se ține adunarea? — În 20 Nov. poate. Cine mai vin pe lângă învățători? — Întreg senatul protopopesc....

„Vor fi toți preoții de față... E, — apoi nu vin, zice, nici nu lucru tema. Cum s'o lucru? Așa cum propui în școală sau cum ai învățat în preparandie sau dacă poți, lucră-o după treptele formale, îi răspunsei! Mie rușine să propun într'atâta lume de om, zice; pe lângă aceasta în școală produn cum dă Dumnezeu. Apoi așa să faci cum știi, îi zisei.

Agârbiciu, în 30 Ian. 1898.

Devotat:

Elia Câmpcean,
înveț. gr.-cat. president al desp.

PARTEA ECONOMICĂ.

Programul de activitate (de lucru)

ai „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ pe anul 1898.

Ca ori-ce gospodar bun, care își dă la începutul unui nou an seama despre cele săvârșite în anul trecut, ca astfel să-și poată face socoteală de ceia-ce prin puțință îi stă a săvârși în anul ce-i stă înainte, așa și „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“ aruncând o ochire peste bunetele lucrări săvârșite în 1897, crede a duce la bun sfârșit și următorul plan de lucru, ce și l'a croit pe anul 1898.

Cu scop de a veni cu țeranii în legătură cât mai strinsă, de a le cunoaște neajunsurile la lucrarea pământului, la folosirea uneltelor economice, la ținerea vitelor și la toate celelalte ce se țin de economie, și folositor la delăturarea relelor și mai presus de toate cu scop de a le putea înlocui cu lucruri folositoare, — comitetul a hotărât să țină câte o întrunire agricolă în comunele: Vale, Ludoșul-mare, Rechița Răhău, Topârcea, Sebeșul-superior și în Alțina, cu care ocaziune se va vorbi despre industria de casă (lucrările frumoase ale femeii române în ale țesutului, cultului și altele); despre însemnătatea și foloasele *tovărășilor agricole* și ale „Insoțirilor de credit sătești după sistemul Reiffeisen“, despre cultura pământului, fenașelor, pomilor etc.

Cu scop de a se arăta cum are să se urmeze la alegerea soiurilor bune de vite, la hrănirea și la ținerea lor peste tot, se va arangia o *exposiție de vite de prăsiuă*, dacă nu în Sibiiu sau Sebeșul săsesc — în

comuna *Racovița*, cu care ocaziune se vor împărți între exponcați premii în bani.

Cu scop de a se arăta cum să se purceadă la cultura pomilor și mai ales la altoirea lor, se va ținea în comuna *Sadu* un *curs de altoit pomii*, ear' cu scop de a se indemnă țeranii la cultivarea de poame bune și de un soi membrilor cu locuința în Gurariului, li-se va dărui câte un altoiu măr pătul, care se va planta prin Reuniune în grădina fiecăruia.

În vederea marilor foloase, ce le au cei ce nu duc lipsă de nutrețuri, comitetul va împărți în cinste între membrii sei semințe de luțernă, de napi și de trifoiu; ear' cu scop de a înlocui găinile obicinuite cu soiuri mai alese se vor cumpăra pe banii reuniunii fel de fel de ouă de gălțe, cari se vor dărui membrilor Reuniunii.

Cu scop de a indemnă economii la folosirea de mașini și unelte economice mult mai spornice și mai puțin obositoare, locuitorilor din acele comune de pe teritoriul comitatului, în cari până acum nu se folosesc mașini, li se va da mașina de sămănat spre folosire fără nici o plată; de asemenea se va urma și cu un trior și o săpătoare Planet, ce se va cumpăra pe cheltueala Reuniunii.

Pentru grădinile școlare și pentru membrii, Reuniunea va împărți mai multe mii de pădureți meri, peri, pruii, perseci, gutui, cireși cum și surcei de pomi.

Se știe, că în anul 1897 Reuniunea a dărui membrului seu George Batu din Tilișca o vițea de rasa „Pinzgau“ curată cu unica rezervă, ca prima prăsiuă să o dea Reuniunii.

Cum Reuniunea a hotărât să dăruiască în fiecare an câte o vițea de același soi pentru anul 1898 s'au ales spre acel scop membrii din comuna Fofeldea, dintre cari acela pe care va cădea soartea, va primi în cinste o vițea de rasa „Pinzgau“.

Cum Reuniunea avisată este numai la taxele ce le plătesc membrii, cu scop de a se pune basă la o stare bănească mai corăspunzătoare, comitetul va adresa câte o rugare pentru ajutoare bănești la băncile noastre de credit și economii.

În toamna anului 1898 se va pune în lucrare cupitorul de uscat poame sistem „Cazenille“, ce este proprietatea reuniunii și este zidit în comuna Seliște.

Cu scop de a afla despre isprăvile săvârșite de „tovărășii agricole“ și de „Insoțirile de credit sistem Reiffeisen“, direcțiunile acestor instituțiuni vor fi rugate a raporta reuniunii despre activitatea din 1897 și despre mersul afacerilor bănești.

Cei împărțâșiți în anii de până aci cu semințe de trifoiu, de napi, de luțernă, de cănepă italiană, cu diferiți pomi pădureți și cu pomi altoiți, se vor recerca se raporteze Reuniunii despre rezultatele obținute.

Cum dintre cărțile edate de Reuniune, unele au trecut de tot, comitetul va lua măsurile de lipsă pentru scoaterea lor în conțelegere cu autorii în o nouă editură și sub numirea „Biblioteca Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

La întreprinerea înaltului minister r. u. de agricultură, comitetul Reuniunii cu toate ocaziunile va atrage atențiunea asupra însemnătății expoziție ce se va ține la 1900 în Paris, la care expoziție se va arangia pentru Ungaria un despărțământ separat.

Comitetul având în vedere, că și la agricultorii noștri se află unelte economice de câmp, ale pomăritului, industriei de casă și altele, ce pot ține concurenții cu produsele altor țeri — va lucra pentru arangierea unei expoziții în stil mai mare în toamna anului 1898 sau în Sibiiu sau în Sebeșul-Săsesc și acesteia la cas, ca înaltul minister se va îndura să voteze spre acest scop din visteria statului un ajutor de 500 florini.

Acestea ar fi spre scurt scopurile de căpetenie ce reuniunea le urmărește între altele în anul 1898.

„Emanuil“.

Despre sarea de vite.

Sarea are mare importanță în economie, mărește pofta și totodată micșorează energia muschilor ce capătă vitele prin nutrețul sărac de conținut mineral și umedos. Lipsa înlesnirii sării pentru vite e de mult cunoscută economilor, dar' numai prin legea Art. I. din 1897 s'au putut încâtva delătura.

Prin înlesnirea sării pentru vite li-se dă economilor ocaziunea să-și poată între împregiurările grele economice nu numai cruța bani, ce este de tot lipsa la economie, dar' să-și și poată crește vitele mai ușor prin nutriră mai regulată. Cred a nu face lucrul zădarnic a spune ceva despre cumpărarea sării.

Legea Art. I. din 1897, împuternicește ministerul de finanțe să producă sare pentru vite la Slatina în Maramureș și la Murăș-Oșorhei în Ardeal. Aici se capătă o majă metrică (100 Kg.) cu 10 coroane (5 fl.). De aici însă nu fiecare poate aduce sare, că numai 100 de măji se pot vinde mai puțin. Sau înființat deci 45 de magazine, dintre cari în părțile locuite de Români se află magazine la:

Arad	o majă cu	6.07 fl.
Caransebeș	„	6.57 „
Orșova	„	8.82 „
Panciova	„	6.39 „
Timișoara	„	6.32 „
Valea-Mare „	„	6.96 „
Șoimuș (Ardeal) „	„	5.70 „

Mai sunt și locuri prin comitate unde se vinde sare pentru vite și anume în:

Arad, la Buteni, Cermeiu, Aletca și Chișineu	o majă cu	7.05 fl;
în Hunedoara la Deva	6.05 fl;	la Dobruța 7 fl., la Hațeg 6.08 fl;
în Cianad la Nădlac	7.08 fl;	în Caraș-Severin la Lugoj 6.06 fl., la Oravița și Bogdan 6.07 fl., la Botoșic 8 fl.
în Torontal la Madoș	7.06 fl;	în Bihor la Oradea-Mare 6.25 fl., la Beiuș 6.75 fl., la Tinca 8.25 fl;
în Timiș la Vêrșet	7.16 fl., la Vinga	6.87 fl la Lipova 7 fl.
în Turda-Arieș la Câmpeni	7.75 fl.	

Fiindcă în locurile unde se produce sare costă o majă numai 5 fl., și pe la magazine și locuri unde se vinde e și cu peste 3 florini mai scumpă pentru transferarea îndepărtată, foarte bine ar face economii să facă însoțire de a putea cumpăra sare 3—4 sau și mai mulți laolaltă, căci sarea se vinde în aceste locuri în saci cu cantitatea de 50 Kg. Sacii sunt plombați.

În mai mică cantitate de 5 Kg. nu se poate vinde.

Acel vânzător, care detrage din măsură sau vinde mai scump decât e hotărât, pierde dreptul de vânzare.

Economii cari, prăsesc vite știu prețul importanța rolului sării și d'aceia numai amintesc că la:

boi în lucru le trebuie pe zi	30—40 gram
vaci mulgătoare	20—30 „
la junci	10—20 „
la oi și capre	2—06 „
la porci	3—10 „
la cai	10—20 „

Numerii mari se potrivesc pentru vite mai mari și cei mici pentru vite mai slabe. Nu e bine însă a li-se da vitelor în toată ziua sare. E destul de două-ori pe săptămână amestecat bine în țerțe. Pentru oi și capre mai bine e pusă sarea la îngătoare; cailor nutriți regulat cu ovăș și fân bun foarte rar le trebuie sare.

Nu e de prisos a băga de seamă ca oile și caprele să nu capete sare pe lână, ce se învață a linge lână și o rod din care pricină își strică lână.

Economi nu uități că e mare liy, sa propășire să ne putem susține.

Pachi.

NOUȚĂȚI

Arad, 4 Febr. n. 1898.

Cătră venerabilul consistor din Arad. Am fost recercați în scris și prin deputați să luăm poziție în scandalul din Coșmin. Astăzi încă e o monstră-deputațiune aici. Intotdeauna însă le ceream răbdare sub cuvântul că Ven. consistoriu va face dreptate, încredințând poporul despre dreptatea ce se face la Ven. consistoriu. Am mers dar până la cele mai departe margini ale socialității. Acum însă, după-ce vedem că toate maghiare zi de zi terfelesc preoțimea și sfințenia bisericeii noastre, iar de altă parte turburarea poporului a ajuns până acolo ca să se lapede de biserică străbună, și anume o parte s'au grupat pe lângă pacășii încât e primejdia să se incuibe aceea spurcată sectă în Covăsinț, altă parte vrea să treacă la altă confesiune și să zică o vorba să ni-se destrame una din cele mai mari comuni, — nu mai putem tăcea, ci eată provocăm Ven. Consistor ca în timpul cel mai scurt să aducă judecată în afacerea din Covăsinț și prin aceasta să așeze pacea între oameni. Altfel vom fi siliți a desvâl noi lucrurile, cum ele s'au început, cum se constatase faptul prin esmisul protopopesc câtă vreme referentul bis. Ign. Pap era dus la congres, cum și din ce motive s'a schimbat situația după ajungerea cauzei la Consistor, și a devenit scandal public și desființator al unei parohii. De azi înainte ne deslegăm de toate rezervele.

Mișcarea săsească. Privitor la adunarea electorală ținută de Sașii din cercul Cincului mare, se scrie că în urma propunerii dlor Adolf Schullerus, preot și a învățătorului Mihail Zay, adunarea a decis, cu majoritate de voturi, a se invita deputatul Dr. Guido Bausnern să iasă din partidul guvernamental, drept protestare în contra legii de maghiarizare.

Vărsare de sânge la alegere. În Rózsahegy s'a ținut zilele trecute alegere de deputat dietal. Candidații au fost Hlinka Antal, cu programul partidului popular și Angyal József, cu progr. guvernamental. În locul alegerii nu s'a întâmpnat nici o tulburare, dar în comuna Liskófalva aparținătoare a celui cerc electoral, tulburările au produs chiar vărsare de sânge. Auzind alegătorii și o mulțime de aderenți ai lui Hlinka, că izbânda e a candidatului guvernamental, au început a agita și chiar a bate pe cei învingători. Lucrurile s'au petrecut într'o ospetărie unde așteptau rezultatul alegerii. Tulburările între alegători s'au desvoltat într'atât cât a trebuit se întrevină poliția. Poporul infuriat atacă chiar și pe gendarmi; aceștia uzează de armă: trag și mai mulți sunt răniți grav. Dintre răniți doi au și murit.

Lățirea socialismului. Din Csökmő, comună ungurească în comitatul Bihar, se vestește că 214 familii au jurat sub steagul socialismului. Totodată acestea sau declarat ca este din sânul bisericeii reformate.

În comitatul Szabolcs, pericolul cu care amenință clasele socialiste, pune pe grije clasele sociale mai serioase. Nu numai averea ci chiar și vieța clasei de mijloc este primejduită. Pentru împedecarea agitațiilor și a mișcărilor socialiste autoritățile s'au îngrijit de... gendarmi.

Din comitatul Zemplén sosesc știri tot atât de îngrijitoare. Șase comune au înființat o reuniune socialistă, de unde agitațiunile se fac cu atâtă efect, cât numărul gendarmilor a trebuit sporit până peste 100.

În Torontál agitația e la culme și după cum raportează protopretorul din Törökbecse, tulburările sunt aproape d'a isbucni. — Sute de oameni poartă insignii socialiste. Gendarmaria a încercat a le confiscă, dar aceasta încercare era aproape să producă chiar scene sângeroase între gendarmi și socialisti.

Clopotar socialist. Sub acest titlu scrie o foaie patriotică următoarele: În fruntea socialistilor din Mátészalka stă clopotarul Bérés István care într'o instanță adresată episcopului zice: Când Domnul nostru Isus Christos s'a mutat la ceruiri, a încredințat pe Sfântul Petru cu conducerea turmei, pe aceasta s'o îngrijească, car' nu s'o tunde, cum ne tunde pe noi....

Nazaricuși. Ni se scrie, și noi primim cu plăcere știrea că în Galaș nu se găsește nici un suflet de Român care să țină cu rătăciții de nazaricuși, ci toți credincioșii români d'acolo stau strănși legați de strămoșeasca noastră lege.

Hymen. Dl Ioan Lăcătuș, învățător în Uzdin s'a logodit cu d-șoara Marina, fica dlui Irimie Mihai, comerciant în Pesac.

Prima întrunire agricolă din a. c. va ține „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“, Duminecă la 6 Faur n. c. în comuna Răchita (lângă Sebesul săsesc), la care se va discuta asupra mai multor afaceri de pe terenul economic.

Cursul pieței de săptămână din Arad.

Grăul de frunte	fl. 11.20 până 12.20
„ „ rënd	„ 11.00 „ 11.20
Secara	„ 7.70 „ 8.—
Orzul	„ 5.60 „ 4.80
Ovășul	„ 5.50 „ 6.—
Cucuruzul	„ 4.80 „ 5.—

Prețul făinei:

Făină albă	Nr. 00	fl. 20.80
„ „	0	20.20
„ „	1	19.90
„ „	2	19.60
„ „	3	19.30
Făină pentru pâne	4	19.—
„ „	5	18.60
„ „	6	18.40
„ „	7	17.10
„ „	7b	15.80
„ „	8	11.80
Tărțițe	„	4.30

Tergul de rimători din Budapesta dela 4 Febr. n. 1898.

Rimătorii din Ungaria se vënd: părechia, greutate dela 250—280 chlgr., cu 51—52 cr. per chlgr.; de greutate dela 300—380 chlgr. 50—51 per chlgr.

Rimători de Sârbia, se vënd: părechia greutate dela 240—260 chlgr. în sus, cu 50—51 cr.

Piața din B.-Pesta.
Ziua de 4 Februarie 1898.

Cerealele	Calitatea în kilograme	Prețul pentru 100 kgr.			
		dela	cr.	până la	cr.
Grău de Tisa	76—80	12	60	13	20
„ „ Bacica	76—80	—	—	—	—
„ „ Pesta	76—80	12	55	13	15
„ „ Alb-reg.	76—80	12	65	13	20
„ „ Bănat	76—80	—	—	—	—
Săcară de frunte	70—72	8	60	8	65
„ mijlocie	—	8	50	8	55
Orz pentru nutreț	80—82	6	20	6	50
„ „ spirt	62—64	6	70	7	40
„ „ bere	64—66	8	—	9	50
Ovăș	39—41	6	30	6	64
Porumb de Bănat	—	5	10	5	15
„ din alte părți	—	5	05	5	10

Posta redacției.
E. Popiceanu, Galați. Multe mulțumiri. Amicului L. St. Miculaș. Numerii ceruți și s'au trimis.
Borlova. Al doilea articol se va publica în numărul viitor.
N. Bolog. B. Ineu. Când ti va veni rëndul.

Ni se cere din mai multe părți ziarul cu preț redus și pe credit, la ceia-ce răspundem că nu suntem în pozițiune de a putea satisface cererilor.

Numere de probă trimitem cu plăcere, dar' nu expedăm foaia mai departe decât numai acelora cari ni-o cer solvind abonamentul prin mandat postal.

Abonament la Foaia de Duminecă primim pre un an sau pe jumătate an, pe timp mai scurt, nu abonăm. Domni abonenți cari ne-au trimis abonamentul după taxa din anul trecut sunt rugați a ne trimite diferența. —

Administrația.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boalele de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpêta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

ULTIME ȘTIRI

Constantinopol, 4 Febr.

Dași Țarul prin reprezentantul său, primul dragoman Maximow, stăruie nainte pentru numirea principelui George al Greciei de guvernor al Cretei, Sultantul continuă a se opune la acest plan al Rusiei, spriginită de altfel și din partea Germaniei.

Paris, 4 Februarie.

Colonelul Picquart, cel care escitase afacerea Dreyfuss — Eszterházy, luând parte căpitanului ovreiu, a fost în unanimitate osândit să fie dat afară din armata franceză.

Viena, 4 Februarie.

Intre studenții germani și cehi a fost ieri o încăierare mare. S'au bătut, în aula universității, cu bastoanele. Doi cehi au scos chiar și cuțit.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Russu Ștrianu.

CONVOCARE.

Prima adunare generală ordinară
a
„Asociațiunei de economii și ajutor din Pecica-Română“
se va ține
la 11 Febr. 1898 st. nou după amezai la 2 oare
la carea On. membrii sunt invitați și pe aceasta cale.

ACTIVA **Contul Bilanțului pro 1897.** **PASSIVA**

Cassa în numărar	7079	Capital săptămânal (2151 părți, à 5 fl.)	10755
Mobilier	104.—	Anticipări în capital pro 1898	640
după amortisare		Interese transitoare la 1898	11813
de 10%	1040	Profit net în 1897	60086
Imprumuturi	11316		
	1148039		1148039

SARCINI **Contul de Perderi și Profit pro 1897.** **VENITE**

Chiria localului	50	Diferite taxe: înscrieri, întărzieri, transcrieri și discrieri	57057
Honorare	92	Interese dela imprumuturi	44702
Spese	10702		
Spese administrative	15731		
Amortisare 10% din mobilier	1040		
Profit net	60086		
	101759		101759

Pecica-Română, 31 Decemvrie 1897.

Dr. Barbu m. p., preș. direcț.
Tr. Teretean m. p., cassar.

St. Tămășdan m. p., Joan Ardelean m. p., V. Ciorogar m. p., P. Schiop m. p., G. Ponta Ghițu m. p., P. Dragoș m. p., J. Novac m. p., M. Tămășdan m. p., membrii în direcțiune.

Conturile presente precum și toate cărțile și valorile s'au examinat și toate s'au aflat esacte și corecte.

J. Roxin m. p., N. Barbura m. p., T. Matheăș m. p., membrii în comitetul de supraveghiere.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

CONVOCARE.

P. T. acționarii institutului nostru prin prezenta se învită la a

XII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în localul institutului în 24 Februarie st. n. 1898 după amiaza la 2 ore, cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Starea bilanțului anual.
4. Votarea absolutului pentru gestiunea anului expirat
5. Impărțirea profitului curat.
6. Programa, planurile și preliminările referitoare la zidirea caselor din Strada Tîrgului.
7. Alegerea alor 3 membri în Direcțiune pe un nou perioadă de 5 ani.
8. Eventuale propuneri insinuate conform §-lui 28 din statut
9. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

P. T. acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-și depune acțiunile în casa institutului conform prescrierilor §-lui 20 din statutele societății.

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută la 21 Ianuarie 1898.

124 —

Iosif de Orbonaș m. p.,
președinte.

Dr. Ioan Mihu m. p.,
director executiv.

ACTIVE.	CONTUL BILANȚULUI.	PASSIVE.	
Cassa în numărar	13.980 02	Fonduri proprii:	
Efecte publice	45.668 —	Capital social încurs	206.000 fl. — cr.
Efectele fondului de pensiuine	11.344 16	Fond de rezervă	16.677 „ 56 „
Efectele fondului de zidire	22.907 81	Fond de pensiuine	11.344 „ 16 „
Imprumuturi pe cambii cu giranți	488.090 30	Fond întru acoperirea perderilor	9.565 „ 56 „
Imprumuturi pe cambii cu acop. ipototecară	224.815 —	Fond de zidire	23.019 „ 72 „
Imprumuturi pe ipotece	184.475 15	Interese anticipate pro 1898	— „ — „
Imprumuturi pe oblig. cu cavenți	143.553 88	Avansuri dela banca autro-ungară,	21.700 fl. — cr.
Imprumuturi pe efecte publice	1.118 —	Cambii reescomptate	89.915 „ — „
Realități	33.283 fl. 15 cr.	Depuneri spre fructificare	721.180 „ 92 „
după amortisare	283 „ 15 „	Dividende neridicate	78 „ 21 „
Mobilier	503 fl. 95 cr.	Diverse conturi creditoare	— „ — „
după amortisare	50 „ 40 „	Profit curat	— „ — „
Diverse conturi debitoare și interese restante	32.026 60		
	1.201.432 47		1.201.432 47

SPESE	Contul Profitului și Perderilor.	VENITE	
Interese pentru fondul de rezervă	2.799 fl. 66 cr.	Profit transportat din anul trecut	592 40
Interese pentru depuneri spre fruct.	38.305 „ 82 „	Inter. dela impr. pe cambii cu giranți	41.943 fl. 64 cr.
Interese pentru cambii comptate	5.775 „ 68 „	Int. dela impr. pe camb. cu acop. ipot.	18.478 „ 55 „
Interese pentru cont curent	44 „ 25 „	Interese dela imprumuturi pe ipotece	16.081 „ 21 „
Spese pentru salarii și marce de pres.	8.129 „ 30 „	Interese dela impr. pe oblig. cu cav.	12.380 „ 28 „
Spese pentru chirie, porto, tip., diverse	2.489 „ 65 „	Interese dela impr. pe efecte publice	92 „ 64 „
Contribuțiune directă	3.873 „ 63 „	Interese dela efecte publice	1.805 „ 60 „
Contrib. de 10% la int. de dep. și comp. de tim.	3.917 „ 27 „	Provisiuni	96 41
Amortisare din realități	283 „ 15 „	Chirie	2.361 07
Amortisare din mobilier	50 „ 40 „		
Profit curat	28.162 99		
	93.831 80		93.831 80

Orăștie, la 31 Decembrie 1897.

Iosif de Orbonaș m. p.,
membru în direcțiune.

N. Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Dr. Mihu m. p.,
director executiv.

Romul Nicoară m. p.,
comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 27 Ianuarie 1898.

Const. Baicu m. p.

Ioan Lazaroiu m. p.

I. Branga m. p.

Deschidere de Restaurant — Model

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public, că în ziua de 1 Februarie c. la oarele 6 am deschis în casele **Rudof Herold**, strada Salacz Nr 3 un frumos

Restaurant și berărie

arangiati conform cerințelor moderne.

Pentru a satisface pe deplin Onoratiile mei oaspeți, m'am hotărât ca să servesc mâncările și beuturile cu următoarele prețuri extraordinare:

File Arpadian 20 cr., Carne de Torozcko 12 cr., Gulyás de Hortobágy 12 cr., Bere de Steinbruch păharul 8 cr. și halba cu 13 cr. Afară de restaurant 1 litru 26 cr. Vin de masă dela Măderat 1 litru 40 cr.

Afară de aceasta mai recomand în deosebi următoarele vinuri excelente:

Vin de Măderat veritabil 1 litru 60 cr., vin de Miniș roșu 1 litru 60 cr., vin de Miniș cabinet 1 litru 1 fl., vin de Risling 1 litru 1 fl.

Precum în restaurantul vechi pe care îl conduc și de aci înainte așa și în acest nou îmi voi da toată silința cu prin serviciu prompt și prețuri moderate să binemerit de încrederea Onoratiilor mei oaspeți.

Cu distinsă stimă

Dobrânsky Márton,
restaurator.

125 1—